

100 mediakasvatusideaa: Mediakriittisyys, vihapuhe ja disinformaatio

81. Kuinka käsitellä kriisejä, konfliktiuutisointia ja vihapuhetta lasten ja nuorten kanssa? *Koostanut Mediakasvatusseura 2015*

Mediakasvatusseuran koostama materiaalipaketti heijastelee sekä tämänhetkistä yhteiskunnallista tilannetta että lasten ja kasvattajien tarpeita ja keskittyy täten erityisesti pakolaiskysymyksen, konfliktiuutisoinnin, eriarvoisuuden ja vihapuheen käsittelemiseen lasten ja nuorten kanssa.

Päivitys: materiaalia ei ole enää saatavilla verkossa.

82. Valheenpaljastaja *Yle Oppiminen, Johanna Vehkoo 2015-2017*

Kuinka tunnistat valeuutisen? Miten huomaat kuvahuijauksen? Kehen luostat informaatio sodassa? Internetissä on helppo julkaista sisältöä, joka näyttää erehdyttävästi journalismilta, mutta ei ole sitä. Toimittaja Johanna Vehkoon Valheenpaljastaja -juttusarja käsittelee faktaa ja fiktiota uutisissa ja sosiaalisessa mediassa erilaisista näkökulmista käsin, ja tarjoaa tietoa ja työkaluja valeuutisten ja some-huijauksen selvittämiseen. [Linkki materiaaliin.](#)

83. Testaa sananvapauden rajoja – mitä netissä saa sanoa? *Yle Oppiminen, Tapio Kantele 2016*

Missä menee asiattomuuden ja laittomuuden raja? Mitä netissä saa sanoa ja minkälaisen viestien jälkeen alkaa tulla nettipoliiseilta yhteydenottoja? Tee Yle Oppimisen testi ja tarkista, miten hyvin sinulla on sananvapauden rajat hallussa. Internetissä julkaistuja, aitoja kirjoituksia kommentoi nettipoliisi, vanhempi konstaapeli Jarno Saarinen. [Linkki materiaaliin.](#)

84. Tuota ja tulkitse -materiaali *Mediakasvatusseura 2016*

Materiaalin tavoitteena on tukea medialukutaidon ja mediakriittisyyden harjoittelua. Työkalu ohjaa mediasisältöjen kriittiseen arviointiin sekä niiden vastaanottamisen ja kuluttamisen että tuottamisen ja levittämisen näkökulmista. Tuota ja tulkitse -työkalun etupuoli on varattu viestien vastaanottamiselle, kun taas taustapuolen kysymykset johdattavat pohtimaan oman mediasisältöjen tuottamisen näkökulmaa. [Linkki materiaaliin.](#)

85. Vihapuheesta dialogiin – koulutusmateriaali vihapuheen vastaisille oppitunneille *Plan International Suomi 2017*

Plan International Suomi on julkaissut kattavan vihapuhetta käsittelevän materiaali- ja tehtäväpaketin. Vihapuheesta dialogiin -koulutusmateriaali tarjoaa tietoa ajankohtaisesta ongelmasta: vihapuheesta. Mitä on vihapuhe tai vihainen puhe? Miksi vihapuhe uhkaa sananvapautta? Materiaali on suunnattu ensisijaisesti yläkoulussa ja lukiossa tai toisella asteella toimiville kasvattajille. [Linkki materiaaliin.](#)

**MEDIA-
KASVATUS-
SEURA**

mediakasvatus.fi/100ideaa

86. Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot -raportti *Osuuskunta Mediakollektiivi, Maija Töyry 2016*

Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot on Koulukino ry:n Osuuskunta Mediakollektiivilta tilaama selvitys. Hankkeen ja selvityksen raportin päätavoitteena on keinojen etsiminen disinformaatioon ja vihapuheeseen liittyvien ongelmien käsittelemiseksi. Selvityksessä painottuvat aihepiirit, jotka ovat erityisen tärkeitä varsinkin mediakasvattajien näkökulmasta. [Linkki materiaaliin.](#)

87. Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot – Työkaluja teemojen käsittelyyn *Koulukino, Katri Schroderus 2017*

Materiaali on tarkoitettu yläkouluun ja toisen asteen opetukseen, minkä lisäksi sitä voi hyödyntää myös esimerkiksi nuorisotyössä. Oppimateriaali perustuu Koulukinon tilaamaan, Osuuskunta Mediakollektiivin toteuttamaan Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot -selvitykseen (2016). [Linkki materiaaliin.](#)

88. Anonyymt hatprat och yttrandefrihet *Mediakasvatusseura, Sanni Mäntyniemi 2017*

“Anonyymt hatprat och yttrandefrihet” on tiivis ruotsinkielinen infopaketti vihapuheesta, sananvapaudesta ja anonyymiteetistä internetissä. Materiaalissa kerrotaan seikkaperäisesti, mitä vihapuhe on, millainen puhe on rangaistavaa ja mitä mahdollisuuksia ja haasteita netin anonyymiteettiys tuo mukanaan. [Linkki materiaaliin.](#)

89. Vihan ja inhon internet *Johanna Vehkoo & Emmi Nieminen 2017*

Toimittaja Johanna Vehkoon ja sarjakuvataiteilija Emmi Niemisen journalistinen sarjakuva-albumissa vihapuhetta käsitellään verkkovihan kohteeksi joutuneiden henkilöiden omakohtaisten kokemusten kautta. [Linkki materiaaliin.](#)

90. Faktabaari & Debattibaari *Mikko Salo, Tuomas Muraja, Jukka Rautanen, Taru Taipale, Raine Tiessalo, Jussi Salmio ym. 2014-*

Faktabaari on palkittua, vapaaehtoisvoimin toteutettua faktantarkistustoimintaa, joka vahtii poliitikkojen ja muiden poliittisten toimijoiden puheiden totuudenmukaisuutta sekä puuttuu mediassa esitettyihin puolitotuuksiin, myytteihin ja urbaanilegendoihin. Debattibaari on puolestaan perustettu asiallista ja argumentoitua yhteiskunnallista keskustelua varten. Idea Debattibaarista syntyi, kun joukko aktiivisia kansalaisia oli huolissaan Suomessa käytävän julkisen yhteiskunnallisen keskustelun tasosta ja ohuudesta. [Linkki materiaaliin 1 & 2.](#)